

Аксана КАВАЛЬКОВА:

«ПРАЦАВАЦЬ НА КАРЫСЦЬ ЛЮДЗЕЙ — МАЯ МЭТА, МАЁ ПРЫЗНАЧЭННЕ...»

У словах сенатара шостага склікання, а цяпер — дэпутата Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, толькі шчырасць. А яе галоўныя жыццёвыя прынцыпы — паважаць людзей і ставіцца да іх так, як яна хацела б, каб ставіліся да яе, не даваць пустых абяцанняў, з максімальнай адказнасцю якасна выконваць пастаўленыя задачы, — ведаюць і блізкія дэпутата, і выбаршчыкі. Яшчэ адно правіла Аксаны Міхайлаўны, якога яна прытрымліваецца, — пастаянна ўдасканалвацца, каб валодаць шырокім спектрам пытанняў, якія могуць узнікнуць у працэсе жыцця і працы.

Каб дапамагачь, трэба шмат ведаць

Яна прывыкла працаваць, сям'я Аксаны Міхайлаўны жыла вельмі сціпла.

— Зарплаты былі невялікія. Каб у дзяцей было ўсё самае неабходнае, бацькі працавалі пасля работы і на выхадных (так званая надомная работа). І мы, дзеці, заўсёды дапамагалі: нарыхтоўвалі лазу, чысцілі і сушылі яе, вышывалі рукавіцы, кручком вязалі сурвэткі і шалі, рабілі мяккія цацкі, — успамінае суразмоўніца.

Пазней, ужо ў школе, будучы сакратаром камсамольскай арганізацыі, Аксана сваім аптымізмам і энергіяй захапляла іншых вучняў. Сумесна арганізавалі і праводзілі школьныя кірмашы, а атрыманыя сродкі ішлі на школьныя грамадскія справы. Вялі работу і ў клубе інтэрнацыянальнага сяброўства з дзецьмі з розных краін свету, былі валанцёрамі, членамі Чырвонага Крыжа...

Калі мэтанакіраванай дзяўчыны сталі цесныя, а да таго ж з'явілася мара лячыць людзей, яна скончыла ўосем класаў, падала дакументы ў медвучылішча. Пасля яго заканчэння прыступіла да працы медыцынскай сястры. Сваёй чаргой ішло і асабістае жыццё: спачатку замужжа, а затым — дэкрэтны адпачынак. Гэты час маладая жанчына выкарыстоўвала, каб у першую чаргу быць мамай, а яшчэ — каб пераасэнсаваць ісці ёй далей па медыцынскім шляху і стаць урачом альбо асвоіць іншую спецыяльнасць, патрэбную грамадству і людзям. Выбрала другое і паступіла ў Мазырскі педагагічны інстытут, які таксама паспяхова скончыла. Яшчэ адну адукацыю, эканамічную, Аксана Міхайлаўна атрымлівала, ужо калі падгадвала дзвюх дачок.

Жанчына можа шмат

Перш чым стаць кіраўніком, мая суразмоўніца прайшла ўсе ступені прафесійнага росту: працавала медсястрой у стаматалагічнай паліклініцы, старшай медсястрой, выхавателем у санаторным дзіцячым садку. А калі ўжо кіравала дашкольнай установай, рызыкнула і прыняла прапанову ўзначаліць вялікую новую школу. Здаецца, усё звычайна і заканамерна. Аднак было адно «але»: школу, дырэктарам якой яна павінна была стаць, патрабавалася яшчэ дабудаваць.

— З будаўнікамі было цяжка, — успамінае Аксана Міхайлаўна. — Яны не ўспрымалі мяне як прадстаўніка заказчыка, працаваў стэрэатып — жанчына не можа разбірацца ў такіх складаных справах, як будаўніцтва. Але прыйшлося і з гэтым спраўляцца. Разбіралася ў чарцяжах, у камунікацыях, матэрыялах, дызайне, каштарысе выдаткаў і шмат у чым яшчэ. Вывучала патрабаванні і тэхналогіі да позняй ночы, бо працягвала працаваць загадчыцай у дзіцячым садку. Вывучышы кожны ліст праектнай дакументацыі (а гэта шэсць вялікіх непад'ёмных стопак), загаварыла з

падрадчыкамі на адной мове. Так пачалася сумесная работа і ўзаемадзеянне з кіраўнікамі і работнікамі падрадных арганізацый. Да прызначанага часу — пачатку навучальнага года сучасная школа прымала сваіх першых вучняў.

Да таго моманту, калі Аксану Міхайлаўну выбіралі членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, яна ўжо дакладна ведала, што ў першую чаргу ёй трэба — бачыць перспектыву і значную мэту, якая дапамага дынамічна развівацца нашай краіне. Таму канструктыўна вырашаць пытанні ёй удалася як з кіраўнікамі рознага ўзросту, так і з простымі выбаршчыкамі. Яна па-ранейшаму папаўняла свой багаж ведаў, таму што была цвёрда ўпэўнена, што трэба ўдасканалвацца і імкнуцца быць на крок наперадзе, не спыняцца на дасягнутым. Важнымі аспектамі працы дэпутата, на думку Аксаны Міхайлаўны, з'яўляюцца ўсебаковая адукаванасць, адказнасць, мэтанакіраванасць, клопат аб людзях, любоў і адданасць сваёй краіне. Дапамагаюць таксама жыццёвы досвед, веданне псіхалогіі і аналітычны здольнасці.

— Мне лёгка мець зносіны з выбаршчыкамі, — дзеліцца дэпутат Палаты прадстаўнікоў. — Я не хвалюся, таму што адчуваю і разумею людзей. А калі ў нейкім пытанні некомпэтэнтная, то ведаю, які дзе аперацыйна знайсці на яго адказ.

Шлях да парламента

Выбранае Аксаны Кавальковай дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь было ў пэўнай ступені прадказальным — можа быць таму, што выбаршчыкі ведалі: сенатар Кавалькова — памочнік людзям. Што яна як дырэктар школы (а цяпер ношы дасведчаных разумоў) шмат і цяжка, без выхадных, працавала і добра сумленна выконвала абавязкі сенатара ў трох раёнах Гомельшчыны. У дэпутаты Палаты прадстаўнікоў яе вылучыла беларуская партыя «Белая Русь», але вырашальную ролю ў прыняцці рашэння адыгралі выбаршчыкі. Яны верылі, што будучы дэпутат зробіць шмат добрага для людзей, дзяржавы. Верылі, што яна іх не падвядзе і будзе аддана служыць Радзіме. У выніку за пяць дзён збору подпісаў Аксана Міхайлаўна набрала больш за дзве тысячы галасоў.

Што да рэакцыі на вынікі выбараў, то яе Аксана Міхайлаўна ўспамінае так: «Стрэс і хваляванне. Трэба было кардынальна змяніць сваё звыклае жыццё: пакінуць дом, маці, якой ужо больш за 80 гадоў, родных і блізкіх. Развітацца са школай, надзейным калектывам аднадумцаў і з'ехаць. Усё ў сваёй працы, быць пачаць будоўляць нанова. І я пайшла наперад. Інакш было нельга, я не маю права падвесці свой раён, сваіх выбаршчыкаў».

— Чаму Пастаянная камісія па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі? Большую частку сваёй працоўнай дзейнасці вы аддалі педагогіцы...

— Так, падчас работы ў Савеце Рэспублікі я ўваходзіла ў склад камісіі па ахове здароўя, адукацыі, спорце і навуцы. Чаму ў Палаце прадстаўнікоў менавіта гэтая камісія? Права чалавека — паняцце вельмі шырокае, і дапамога людзям у вырашэнні пытанняў, якія палепшаць іх жыццё, у гэта паняцце таксама ўваходзіць.

Для мяне работа ў камісіі — новы этап у жыцці. З новай мерай адказнасці, якую я адчула адразу, з новымі ведамі і знаёмствамі з паважанымі, кампетэнтнымі калегамі. Вельмі рада, што лёс звёў мяне з вядомымі ў краіне медыйнымі персонамі. Я сама чалавек непублічны, таму работа на камеру мяне хвалявала. Але побач заўжды была і застаецца падтрымка і тыя, з каго можна браць прыклад.

— Раскажыце падрабязней, чым займаецца ваша камісія?

— Пытаннімі правоў чалавека, нацыянальнымі адносінамі і іншымі. У нашай кампетэнцыі — грамадзянства, заканадаўства аб палітычных партыях і іншых грамадскіх арганізацыях, заканадаўства аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб, аб сродках масавай інфармацыі.

На пастаяннай аснове працуем з 1 краінамі. Падчас першай сесіі разгледзелі 36 законапраектаў. Хачу падкрэсліць, што дзейнасць дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў не абмяжоўваецца пытаннямі вызначанай камісіі. Калі на разгляд паступае новы законапраект, ён знаходзіцца ў свабодным доступе для ўсіх парламентарыяў. І кожны дэпутат вывучае яго, абмяркоўвае са сваімі выбаршчыкамі, слухае іх меркаванні, прапановы. І перш чым законапраект будзе разгледжаны на сесіі Палаты прадстаўнікоў, мы праводзім пасяджэнні рабочых груп, круглыя сталы, падчас якіх дэпутаты, няважна, з якой яны камісіі, маюць права ўносіць свае прапановы або звяртацца ў профільныя камісіі для вырашэння таго ці іншага пытання, якое паступіла ад выбаршчыка.

Як гэта было, напрыклад, з удзельнікамі баявых дзеянняў у Таджыкістане. У нашу камісію звярнуліся ветэраны, выклалі абгрунтаванні і сутнасць прапановы. Я ў сваю чаргу звярнулася ў камісію па працы і сацыяльнай абароне, камісіі па працы і сацабароне, намесніка старшыні Палаты прадстаўнікоў, дэпутатаў. Мы абмеркавалі прапанову ветэранаў, выпрацавалі алгарытм дзеянняў для яе вырашэння.

— Што новага ў заканадаўстве нам чакае ў найбліжэйшы час?

— З чэрвеня гэтага года ўступіў у сілу Закон «Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацыях», у якім карэктуюцца парадак стварэння і дзяржаўнай рэгістрацыі рэлігійных арганізацый. Грамадзянам Беларусі з гэтым заканадаўчым дакументам можна азнаёміцца ў свабодным доступе. А калі сцісла, то яго задачамі з'яўляюцца забеспячэнне і гарантаванне правоў кожнага на свабоду сумлення і свабоду веравызнання, на сацыяльную справядлівасць, роўнасць, абарону правоў і законных інтарэсаў незалежна ад стаўлення да рэлігіі і рэлігійнай прыналежнасці, на свабоду аб'яднання ў рэлігійныя арганізацыі пры выкананні прапісаных у законе патрабаванняў. У гэтым законапраекце дакладна ўстаноўлена, што кожнай рэлігійнай арганізацыі неабходна прайсці перарэгістрацыю, а дзяржаўным структурам да 1 студзеня 2025 года забеспячыць унясенне звестак аб рэлігійных арганізацыях у Адзіны дзяржаўны рэгістр. Цяпер на разглядзе ў Палаце прадстаўнікоў знаходзіцца 23 законапраекты, якія ўважліва вывучаюцца, абмяркоўваюцца, карэктуюцца і дадаткова прапрацоўваюцца: «Аб змяненні законаў па пытаннях адукацыі», «Аб ўдасканаленні мер сацыяльнай абароны ўдзельнікаў ліквідацыі наступстваў Чарнобыльскай АЭС», «Аб спажывецкім крэдыце (мікразайме)» і іншыя.

— Парламентарыі працуюць у рэгіёнах. Вы — у сваім родным Мазыры. Якія звароты паступаюць да вас? Ці шмат іх?

— Звароты самыя розныя. Напрыклад, звярнуўся інвалід-калясачнік. Побач з яго домам ёсць крама, але трапіць мужчыну ў яе цяжка. Неабходна было вырашыць пытанне з абсталяваннем безбар'ернага асяроддзя. За гэта і ўзялася адразу. А праз тры тыдні каля магазіна з'явіўся пандус.

У Мазыры ёсць свая чыгуначная станцыя, раней быў рэгулярны рух цягнікоў. Людзі бесперашкодна маглі ездзіць у Мінск, Гомель. Цяпер такой магчымасці няма. Электрацягнік да Мінска і з Мінска курсіруе толькі да станцыі Калінкавічы, а ў сувязі з закрыццём моста ў Мазыры на рэканструкцыю з'явіліся дадатковыя нязручнасці. Цяпер мазыраны, а іх 110 тысяч, і госці горада могуць карыстацца толькі маршшрутнымі таксі. Дарага і няёмка. Вырашаем пытанне з Міністэрствам транспарту аб вяртанні ранейшага прыпынку для электрацягнікоў і падаўжэнні маршруту да Мазыра.

Звярнуліся да мяне і жыхары мікрараёна па вуліцы Малініна. Скардзіліся на работу кафе, якое знаходзіцца ў двары жылых дамоў і дзіцячага садка: шум і неадэкватныя паводзіны наведвальнікаў, нядобрачылівае стаўленне ўладальніка ў адносінах да жыхароў, пастаяннае смецце і гэтак далей. Тут было важна выслухаць абодва бакі. Сумесна з кіраўніцтвам Мазырскага райвыканкама аператыўна сабралі камісію, у якую ўвайшлі намеснік старшыні райвыканкама, прадстаўнікі СЭС, РАУС, падатковай інспекцыі, ЖЭУ. Запрасілі гаспадара кафе і азнаёмілі з усімі скаргамі, правярылі ўсе дакументы на права ажыццяўлення дзейнасці, дагаворы на аказанне паслуг на вываз смецця, энергазабеспячэнне і іншыя. Выехалі на месца і адразу выявілі парушэнне — па часе работы ўстановы. Па астатніх пунктах, кожным асобна, разбіраліся члены камісіі. У выніку складзена прадпісанне ад СЭС, устаноўлены тэрміны ўстаранення парушэнняў, праведзена гутарка з кіраўніком кафе, дадзены пісьмовыя адказы грамадзянам, якія звярнуліся. Некаторыя акалічнасці, выкладзеныя ў звароце, не знайшлі свайго пацвярджэння. Таму важна заўсёды разбірацца ўважліва і аб'ектыўна, абапіраючыся толькі на ўстаноўленыя факты і дакументы.

Крыніца сіл і натхнення

— Працаваць з людзьмі, іх эмоцыямі, прапускаючы праз сэрца іх беды і праблемы, а потым яшчэ і вырашаць іх, вельмі цяжка. Дзе тая крыніца, з якой вы чэрапаце сілы?

— Гэта мая родная краіна, мая сям'я. Ганаруся сваімі дзяўчынкамі, дочкамі Кацярынай і Вікторыяй. Яны здзейснілі маю мару — скончылі Віцебскі медыцынскі ўніверсітэт і працуюць урачамі, дапамагаюць людзям. Калі мяне адольвае стомленасць і пакідаюць сілы, думаю аб сваёй маме, успамінаю тату (яго ўжо з намі няма). Маме за восемдзесят, і ведаю, што ў яе ўсё бальш: рукі, ногі, спіна, мучыць дышавіца, дрэнна бачыць і чуе. Але ж яна не здаецца і не дазваляе сабе сядзець без справы. Пабыць у агародзе, прыгатаваць паесці, зрабіць прыборку — паспявае ўсё! А мне кажа: «Дачушка, трэба працаваць. Калі я сяду, дык адразу і памру... Рух — гэта жыццё!» Яшчэ адна крыніца — тры ўнучкі. Радасць, якую адчуваю, калі ўдаецца пагутарыць з імі, паклапаціцца пра іх, перадаць словамі немагчыма... Велізарнае задавальненне атрымліваю, калі ўдаецца вырашыць для кагосьці важнае пытанне, дапамагчы людзям. Тады проста вырастаюць крылы, забываеш аб стомленасці і гатовы ісці далей. Гэта таго варта... Трэба паважаць людзей, цаніць кожны дзень мірнага жыцця! Ганаруся тым, што жыву ў цудоўнай краіне — Беларусі. І ўпэўнена, што мы разам пабудуем паспяховую будучыню.

Алена ВІНАГРАДАВА.
Фота з архіва
Аксаны КАВАЛЬКОВАЙ.